
Nederlands drugsbeleid, in het bijzonder ten aanzien van cannabis

Naar aanleiding van het rapport 'War on drugs'¹ en het huidige Nederlandse gedoogbeleid pleit de SMV voor een discussie over het Nederlandse drugsbeleid.

Internationaal verbod

De internationale verdragen, die ook Nederland heeft geratificeerd, schrijven feitelijk een compleet verbod op productie, handel en bezit van drugs voor². Het huidige Nederlandse gedoogbeleid van coffeeshops – gebaseerd op een onderscheid tussen soft- en harddrugs – is dus *niet* in overeenstemming met deze drugsverdragen. Ook internationaal – ook binnen de EU – is er al jarenlang sprake van een versoepeling van het beleid, met name op het gebied van de softdrugs, omdat deze drugs voor de volksgezondheid als minder schadelijk worden gezien. Om deze reden lopen ook de straffen op dit gebied – ook in de EU – sterk uiteen.

Nederlands gedoogbeleid

Gebruikers kunnen in ons land – zonder vrees door de politie te worden aangehouden – bij de coffeeshops cannabis kopen, maar niet meer dan 5 gram per dag (soms minder, afhankelijk van gemeentelijk beleid). Minderjarigen hebben geen toegang. De 'voordeur' van de coffeeshops is gereguleerd. De 'achterdeur' is echter niet gereguleerd, waardoor de coffeeshops voor de aanlevering aangewezen zijn op illegale smokkel en teelt van cannabis. Dit bevordert de betrokkenheid van georganiseerde misdaad.

De SMV vindt de huidige situatie, waarbij je softdrugs wél mag verkopen, maar níet mag telen, niet uit te leggen. Het is – bij wijze van spreken – alsof je het bier wel mag drinken, maar niet mag brouwen. De SMV is dan ook van mening dat er een keuze gemaakt moet worden voor ofwel een totaalverbod op drugs, ofwel het toestaan van softdrugs en coffeeshops mét een gereguleerde voor- én achterdeur (met andere woorden: gereguleerde verkoop, teelt en inkoop).

Optie 1: consequent totaalverbod op drugs

Een optie is dat Nederland zich houdt aan de internationale afspraken en dus aan een consequent totaalverbod. Deze optie betekent een eind aan het huidige gedoogbeleid en sluiting van de coffeeshops.

¹ De Global Commission on Drug Policy stelt in het rapport *War on Drugs* de vraag of we 'niet tenminste moeten praten over mogelijke andere vormen van aanpak'

² Piet Hein van Kempen en Masha Federova (2014), *Internationaal recht en cannabis I*, Deventer: Kluwer.

Het is niet aannemelijk dat het gebruik van cannabis hierdoor zal af- of toenemen. Waarschijnlijk komen er minder toeristen naar Nederland om cannabis te kopen. Mogelijk wordt er meer cannabis via internet verkocht. De overlast van coffeeshops verdwijnt, daar komt andere overlast voor in de plaats door handel van cannabis op straat en op huisadressen. Criminele organisaties kunnen niet langer via de achterdeur cannabis leveren en zullen trachten dit op andere locaties te doen. Dit leidt mogelijk tot meer conflicten en geweld.³

Optie 2: toestaan van softdrugs en coffeeshops, maar met een gereguleerde achterdeur

Als het gebruik van softdrugs inderdaad geen grote gezondheidsrisico's met zich meebrengt én de politie het onderscheid tussen soft- en harddrugs kan maken, is de SMV voor het toestaan van softdrugs en coffeeshops. Uit onderzoek blijkt dat positieve mensenrechtenverplichtingen staten kunnen verplichten tot een gereguleerd toestaan van cannabissteelt en –handel wanneer deze regulering mensenrechten beter beschermt dan een totaal verbod op drugs, zoals vastgelegd in de drugsverdragen⁴. Wel vindt de SMV dat dan niet alleen de voordeur of de verkoop van softdrugs gereguleerd moet worden, maar ook de achterdeur ofwel de productie en aanlevering. Bij deze optie tekent de SMV wel aan dat het telen aan strikte voorwaarden moet zijn verbonden. Van een ongecontroleerde afzet kan en mag geen sprake zijn en blijft in deze optie dan ook uiteraard strafbaar. Het telen moet een rechtstreeks verband houden met goedgekeurde afzetkanalen. De overheid kan de kwaliteit van de geleverde cannabis zelf reguleren en controleren.

De huidige patstelling rond het cannabisbeleid staat een breed gedragen consensus in de weg. De SMV vindt dat met het voortbestaan van de huidige hypocrisie de geloofwaardigheid van de Nederlandse overheid niet is gediend.

³ Prof D.J. Korf, 'Deuren open – deuren dicht. De aanpak van de illegale drugsmarkt, in het bijzonder cannabis', juli 2014

⁴ Piet Hein van Kempen en Masha Federova (2016), *Internationaal recht en cannabis II*, Deventer: Kluwer. Positieve mensenrechtenverplichtingen zijn individuele en volksgezondheid, veiligheid van burgers en criminaliteitsbestrijding. In het eerder aangehaalde onderzoek van Van Kempen en Federova (2014) concludeerden zij dat de VN-drugsverdragen geen ruimte bieden voor het gereguleerd toestaan van cannabissteelt voor recreatief gebruik. Hun nieuwe onderzoek biedt dus een nieuw perspectief op basis van de mensenrechten.